

Zijn werkwijze heeft Leon te Bogt aangepast aan die van Nieuw-Zeelandse melkveehouders. Alle koeien kalven in twee maanden tijd af en gras vormt het hoofdbestanddeel op de menukaart. 'Ik kies voor een eenvoudig systeem, omdat ik zelf veel weg ben.'

Gras, gras en nog eens gras. Veel variatie kent het menu niet van de 240 koeien van Leon te Bogt (46) uit Te Aroha op het Nieuw-Zeelandse Noordereiland. Hun dagelijkse kostje moeten ze bij elkaar grazen; bijproducten krijgen ze nauwelijks. 'De kracht van Nieuw-Zeeland is de lage kostprijs', legt Leon te Bogt uit. 'Die is nodig ook, want onze melkprijs ligt op ongeveer zeventien cent per kilo melk. Er zijn veehouders in Nieuw-Zeeland die goede resultaten boeken met een systeem waarbij ze wel voer aankopen. Ik kies voor een eenvoudig systeem, omdat ik zelf veel weg ben.'

Het afkalfpatroon is aangepast aan de grasgroei. 'In de winter staan alle koeien droog. Dan sparen we gras op. Vanaf 17 juli beginnen de koeien te kalven en als half september alle koeien hebben gekalft, groeit er meer gras dan de koeien op kunnen. Wat over is, kuilen we in. Dat gebruiken we in het najaar als er minder gras staat.'

Te Bogt heeft 82 hectare land, dat voor 95 procent bestaat uit grasland. De graslandpercelen variëren in grootte van 1,3 tot 1,7 hectare. 'In het voorjaar zijn we na 22 dagen weer terug bij het eerste perceel. In de winter hebben we een rotatie van honderd dagen.'

Het enige bijproduct dat de koeien enkele malen per jaar krijgen, is zelf verbouwde mais. 'Om de grasmat op peil te houden zaaien we jaarlijks vijftien procent van het grasland door. Op de slechtste percelen verbouwen we een seizoen mais. Een derde daarvan voeren we in het najaar, twee derde in het voorjaar. Zeker tijdens het inseminatie seizoen in het voorjaar is het belangrijk dat je de koeien goed kunt voeren. Dan worden de koeien op tijd drachtig en kalven ze weer op het juiste moment.'

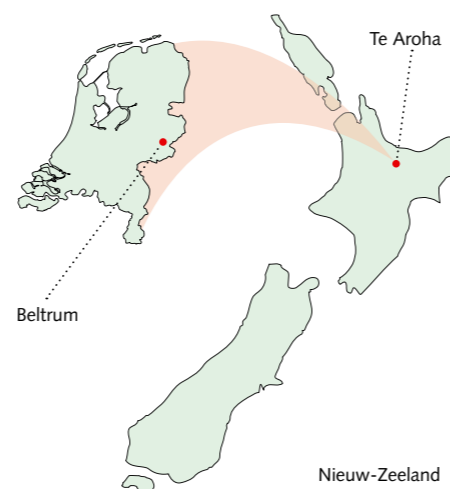
Verwend worden de koeien, die 350 kilo vet en eiwit per jaar produceren, zeker niet. 'Voor echte veelvliebers is het

Hun dagelijkse kostje moeten de koeien bij elkaar grazen; bijproducten krijgen ze nauwelijks

hier lastig', bekent Leon te Bogt. 'Zeker jonge en lichte koeien hebben het soms moeilijk. Die zet ik vaak al wat eerder droog. Doe je dat niet, dan krijg je ze in de wintermaanden niet meer in de juiste conditie.'

Goed najaar geeft grote kalveren

In januari, ongeveer drie maanden na het inseminatie seizoen, laat Te Bogt alle koeien op drachtigheid scannen.

'Als de koeien tussen de 30 en 120 dagen drachtig zijn, kunnen ze goed zien hoe oud het embryo is. Dan weet ik of de koe drachtig is van de eerste of tweede inseminatie of van de eigen stier. De koeien waarvan we de drachtduur in ja-

Leon te Bogt: 'Als het een goed najaar is geweest met veel gras, krijgen we bijna altijd grote kalveren'

nuari niet kunnen bepalen, laten we in mei opnieuw scannen.'

De harde omstandigheden hebben consequenties voor het fokdoel. 'Ik streef naar koeien die willen werken en hard

zijn. Goede uiers vind ik belangrijk. We melken in een swingover. Een persoon moet in z'n eentje 24 apparaten bedienen, dan heb ik geen behoefte aan luchtzuigers.' Ook gezondheidskenmerken krijgen van Te Bogt veel aandacht. Stieren met een lage melksnelheid gebruikt hij niet, stieren met een slechte karaktervererving evenmin. 'Dat kost te veel tijd tijdens het melken. Ook met geboortegemak houden we rekening. Vaarzen insemineren we met jerseystieren. We hebben zo'n tien moeilijke geboorten per jaar.'

Afkalfproblemen hebben niet alleen met erfelijkheid te maken, geeft Te Bogt aan. 'Het maakt behoorlijk uit wat voor seizoen we hebben gehad. Als het een goed najaar is geweest met veel gras, krijgen we bijna altijd grote kalveren.'

Jaarlijks vervangt Te Bogt ruim twintig procent van de veestapel. 'Gemiddeld verlies ik per jaar acht procent van de koeien omdat ze niet drachtig worden en drie procent om andere redenen. Dan houd ik nog tien procent over om te selecteren, voor bijvoorbeeld productie of uiers.'

Per dag 250 koeien insemineren

Fulltimeveehouder is Te Bogt niet meer. Een contractmelker doet al het werk voor hem. 'Jaarlijks leveren we 80.000 kg vet en eiwit aan de fabriek. Aan melkgeld krijgen we dan ongeveer 320.000 dollar binnen. Een kwart daarvan is voor de contractmelker.'

Zelf werkt Te Bogt zo nu en dan nog in de bouw. Daarnaast heeft hij zijn oude beroep – voor zijn komst naar Nieuw-Zeeland in 1987 was Te Bogt inseminator in de omgeving van zijn woonplaats Beltrum – weer opgepakt. Te Bogt heeft in het hoogseizoen een bijbaan als inseminator. 'Gemiddeld insemineer ik 250 koeien op een dag. Dat gebeurt vaak in de melkstal. We werken veel met vers sperma. Dat werkt snel.'

In fokkerij zijn de meeste Nieuw-Zeelanders minder geïnteresseerd, heeft Te Bogt ondervonden. 'Er zijn veehouders die zelf de stierkeuze doen, maar er zijn ook genoeg veehouders waar de kiorganisatie de stierkeuze bepaalt. LIC bijvoorbeeld heeft vaak tien tot twaalf stieren in rotatie die om beurten stier van de dag zijn.'

Dankzij de contractmelker heeft Te Bogt nu meer vrijheid. Zijn jachtgeweer staat achteloos op de veranda en naast het huis prijkt een trailer met een bootje erop. Jagen, vissen: Leon te Bogt waardeert het buitenleven in Nieuw-Zeeland duidelijk. 'Je mist hier de gezelligheid, maar in dit stadium van m'n leven zou ik niet terug willen naar Nederland.'

Een keerzijde van de medaille is er ook, geeft Te Bogt eerlijk aan. 'Als emigrant is de drang om je te bewijzen erg groot. Door je zo te fixeren op de boerderij en het gemis van de familie liep ons huwelijk uit op een scheiding. Nieuw-Zeeland is een goede keus geweest. Het is een mooi land met vriendelijke mensen, maar de prijs die ik heb betaald voor de boerderij is voor mijn gevoel erg hoog geweest.'

Inge van Drie

Emigrant Leon te Bogt: 'Voor ech te veelvliebers is het hier lastig'

Overleven op gras

